

1. כללי

בפרסום זה מובאים נתונים על סטודנטים הלומדים לתואר אקדמי בישראל. אוכלוסייה זו כוללת את הסטודנטים באוניברסיטאות, במכללות האקדמיות, במכללות האקדמיות לחינוך ובשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל. הפרסום כולל מידע על מספר הסטודנטים, התארים שלקראתם למדו, מקצועות ותחומי הלימוד הנלמדים במסגרות השונות ונתונים דמוגרפיים וגאוגרפיים¹ של הסטודנטים. הנתונים מבוססים על עיבוד קבצים המתקבלים ממוסדות אלו. העיבודים נעשים על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהזמנת הוועדה לתכנון ולתקצוב – המועצה להשכלה גבוהה.

בחלקו הראשון של המבוא ישנה התייחסות לכל הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. חלק זה כולל השוואה בין מסגרות הלימוד השונות, תיאור של השינויים הרב-שנתיים ושל מגוון התארים ותחומי הלימוד, ופירוט הנתונים הדמוגרפיים של הסטודנטים. בחלקו השני של המבוא ישנה התייחסות נפרדת לכל מסגרת לימודים, לפי תחום הלימוד ותכונות דמוגרפיות של הסטודנטים.

הלוחות המופיעים בפרסום מחולקים לפי מסגרות הלימוד השונות, כאשר לכל מסגרת יש לוחות היסטוריים, לוחות לפי תחום הלימוד ומקצוע הלימוד ולבסוף לוחות המשלבים נתונים דמוגרפיים.

---

¹ מידע זה הופיע בעבר בפרסום בהוצאת הלמ"ס תכונות דמוגרפיות של מועמדים ללימודים, סטודנטים ומקבלי תארים באוניברסיטאות תשס"ה-תשס"ו, פרסום 1307, ירושלים, תשס"ח-2007.

2. ממצאים עיקריים והשוואה רב-שנתית

2.1 כללי

בשנת תשס"ז למדו 219,157 סטודנטים לקראת תואר או תעודה אקדמיים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, מהם 121,234 באוניברסיטאות, 70,046 במכללות האקדמיות ו-27,877 במכללות האקדמיות לחינוך.

בנוסף למדו 6,705 סטודנטים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל ו-42,631 איש נרשמו ללימודים במסלול האקדמי באוניברסיטה הפתוחה.

מהנתונים המובאים בלוח שלהלן אפשר ללמוד על השינויים שחלו במספר הסטודנטים הלומדים לקראת תואר אקדמי במסגרות הלימוד השונות.

לוח א.- סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה, לפי תואר ומסגרת לימודים

מסגרת לימודים	תש"ן	תש"ס	תשס"ו	תשס"ז	אחוז שינוי ממוצע (שנתי) (1)	אחוז שינוי ממוצע (שנתי) (1)	אחוז שינוי שנתי
	תש"ן	תש"ס	תשס"ו	תשס"ז	תשס"ז	תשס"ז	תשס"ו
מספרים מוחלטים							
סך הכל	75,489	172,085	215,314	219,157	8.4	3.5	1.8
תואר ראשון	54,807	133,292	165,068	168,964	9.3	3.4	6.4
תואר שני	16,155	30,454	39,230	38,931	6.5	3.6	-0.8
תואר שלישי	3,764	6,645	9,715	9,972	5.8	6.0	2.6
אוניברסיטאות (2)	67,201	112,987	122,658	121,234	5.3	1.0	-1.2
תואר ראשון	46,519	74,194	76,707	76,155	4.8	0.4	-0.7
תואר שני	16,155	30,454	34,935	33,817	6.5	1.5	-3.2
תואר שלישי	3,764	6,645	9,715	9,972	5.8	6.0	2.6
מכללות אקדמיות	3,670	33,250	64,355	70,046	24.7	11.2	8.8
תואר ראשון	3,670	33,250	60,645	65,926	24.7	10.3	8.7
תואר שני	-	-	3,710	4,120	-	-	11.1
מכללות אקדמיות לחינוך (3)	4,618	25,848	28,301	27,877	18.8	1.1	-1.5
תואר ראשון	4,618	25,848	27,716	26,883	18.8	0.6	-3.0
תואר שני	-	-	585	994	-	-	69.9
אחוזים							
סך הכל	100.0	100.0	100.0	100.0			
מזה: תואר ראשון	72.6	77.5	76.7	77.1			
אוניברסיטאות	89.0	65.7	57.0	55.3			
מזה: תואר ראשון	61.6	43.1	35.6	34.7			
מכללות אקדמיות	4.9	19.3	29.9	32.0			
מזה: תואר ראשון	4.9	19.3	28.2	30.1			
מכללות אקדמיות לחינוך	6.1	15.0	13.1	12.7			
מזה תואר ראשון	7.3	15.0	12.9	12.3			

(1) ממוצע גאומטרי.

(2) כולל סטודנטים הלומדים באחריות אקדמית אוניברסיטאית.

(3) בשנת תש"ן לא כולל לומדים ללימודי המשך לתואר אקדמי במכללות האקדמיות להוראה.

168,964 (77.1 אחוזים) מהסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה למדו בשנת תשס"ז לקראת תואר ראשון. מבין הלומדים לקראת תואר ראשון, 45.1 אחוזים למדו באוניברסיטאות, 39.0 אחוזים במכללות אקדמיות ו-15.9 במכללות האקדמיות לחינוך. בתשס"ז נמשכה מגמת העלייה במספר הסטודנטים במכללות האקדמיות.

בשנות ה-90 גדל מספר הלומדים לתארים אקדמיים במוסדות להשכלה גבוהה בשיעור של 8.4 אחוזים בממוצע לשנה, ואילו בשנה האחרונה גדל מספר הלומדים ב-1.8 אחוזים בלבד. מספר הלומדים לתואר ראשון עלה ב-9.3 אחוזים בממוצע לשנה בין השנים תש"ן לתש"ס, וב-6.4 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז. מספר הלומדים לתואר שני ירד ב-0.8 אחוזים בשנה האחרונה, לעומת גידול של 6.5 אחוזים בממוצע לשנה בין השנים תש"ן ותש"ס. מספר הלומדים לתואר שלישי (באוניברסיטאות בלבד) עלה בעשור הקודם ב-5.8 אחוזים בממוצע לשנה, ובשנה האחרונה עלה ב-2.6 אחוזים.

באוניברסיטאות ירד מספר הלומדים בשנה האחרונה, כאשר מספר הלומדים לתואר ראשון ירד ב-0.7 אחוזים (לעומת עלייה של 4.8 אחוזים בממוצע לשנה בעשור הקודם). גם במכללות האקדמיות לחינוך חלה ירידה של 3.0 אחוזים בלומדים לתואר ראשון בשנה האחרונה, לעומת עלייה של 18.8 אחוזים בממוצע לשנה בעשור הקודם. לעומת זאת, במכללות האקדמיות המשיך מספר הלומדים לתואר ראשון לעלות בשנה האחרונה, אם כי בצורה מתונה יותר לעומת העשור הקודם: בין השנים תשס"ו לתשס"ז חלה עלייה של 8.7 אחוזים, לעומת עלייה של 24.7 אחוזים בממוצע לשנה בין השנים תש"ן ותש"ס. מספר הלומדים לתואר שני באוניברסיטאות ירד ב-3.2 אחוזים (לעומת עלייה של 6.5 אחוזים בממוצע לשנה בעשור הקודם). את הירידה במספר הסטודנטים לתואר שני באוניברסיטאות מיתנה העלייה במספר הלומדים לתואר שני במכללות. משנת תשנ"ט החלו לימודי תואר שני במכללות האקדמיות, ובשנת תשס"ז למדו 4,120 סטודנטים לתואר שני במכללות האקדמיות, עלייה של 11.1 אחוזים לעומת שנת תשס"ו. במכללות האקדמיות לחינוך עלה אחוז הלומדים לתואר שני בשנה האחרונה ב-69.9 אחוזים.

במהלך השנים חלה עלייה גבוהה יחסית במספרם של הסטודנטים במכללות האקדמיות לעומת עלייה מתונה, ואף ירידה, במספר הסטודנטים הלומדים באוניברסיטאות. כתוצאה מתהליכים אלה חל שינוי בחלקן היחסי של האוניברסיטאות לעומת המכללות האקדמיות, במספר הסטודנטים להשכלה גבוהה. בשנת תש"ן היה מספרם של הלומדים לתואר ראשון באוניברסיטאות גבוה פי חמישה ממספרם במכללות האקדמיות והמכללות האקדמיות לחינוך גם יחד, בשנת תש"ס היה חלקן של האוניברסיטאות 56 אחוזים, ובשנת תשס"ז ירד חלקן של האוניברסיטאות ל-45 אחוזים מכלל הסטודנטים לתואר ראשון.

לוח ב.- סטודנטים לתואר ראשון, לפי שנה ומסגרת לימוד

מכללות אקדמיות לחינוך (1)	מכללות אקדמיות	אוניברסיטאות	סך הכל		שנה
	אחוזים			מספרים מוחלטים	
8.4	6.7	84.9	100.0	54,807	תש"ן
9.1	7.3	83.6	100.0	58,359	תשנ"א
11.3	7.7	81.0	100.0	66,632	תשנ"ב
10.2	9.0	80.7	100.0	72,588	תשנ"ג
10.2	10.8	79.0	100.0	80,048	תשנ"ד
11.7	10.8	77.5	100.0	86,227	תשנ"ה
11.0	14.6	74.4	100.0	92,782	תשנ"ו
21.3	15.6	63.1	100.0	111,396	תשנ"ז
23.0	18.8	58.2	100.0	124,618	תשנ"ח
21.3	22.0	56.8	100.0	130,022	תשנ"ט
19.4	24.9	55.7	100.0	133,292	תש"ס
19.3	27.1	53.6	100.0	138,111	תשס"א
18.5	29.4	52.1	100.0	144,799	תשס"ב
18.4	31.0	50.6	100.0	151,582	תשס"ג
17.9	32.4	49.8	100.0	157,837	תשס"ד
17.7	33.9	48.3	100.0	161,930	תשס"ה
16.8	36.7	46.5	100.0	165,068	תשס"ו
15.9	39.0	45.1	100.0	168,964	תשס"ז
					אחוז גידול שנתי תשס"ז תש"ן
6.2	18.5	2.9	6.2		

(1) משנת תשנ"ו כולל סטודנטים הלומדים בלימודי המשך לתואר אקדמי ראשון במכללות להוראה.

2.2 תחומי לימוד

קיימים הבדלים בין האוניברסיטאות לבין המכללות האקדמיות והמכללות האקדמיות לחינוך בהתפלגות הסטודנטים הלומדים לקראת תואר ראשון בתחומי הלימוד השונים. 92.2 אחוזים מהלומדים לקראת תואר ראשון בחינוך לומדים במכללות האקדמיות לחינוך; 80.6 אחוזים מכלל הסטודנטים הלומדים משפטים ו-84.1 אחוזים מהלומדים עסקים ומדעי הניהול לומדים במכללות האקדמיות.

בשאר תחומי הלימוד חלקן של שש האוניברסיטאות גבוה יותר: 73.6 אחוזים מכלל הסטודנטים במדעי הרוח לומדים באוניברסיטאות, וכן 56.5 אחוזים מהלומדים מדעי החברה, 85.2 אחוזים מהלומדים מקצועות עזר רפואיים, 64.9 אחוזים מהלומדים מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב, 96.5 אחוזים מהלומדים מדעים פיזיקליים, 79.1 אחוזים מהלומדים מדעים ביולוגיים ו-100% מהלומדים רפואה וחקלאות. הלומדים תחומי לימוד אלו מהווים 72.8 אחוזים מהלומדים לקראת תואר ראשון באוניברסיטאות.

מספר הסטודנטים הלומדים הנדסה ואדריכלות במכללות האקדמיות גבוה מעט מזה של הלומדים באוניברסיטאות, כאשר חלקם של הלומדים הנדסה ואדריכלות מכלל הלומדים במכללות האקדמיות הוא 21 אחוזים מכלל הלומדים לעומת 17 אחוזים מהלומדים באוניברסיטאות. נתונים אלו משקפים את מגמת העלייה המואצת במספר הסטודנטים במכללות האקדמיות בתחום זה בשנים האחרונות.

לוח ג. - סטודנטים לתואר ראשון⁽¹⁾, לפי מסגרת לימודים ותחום לימוד תשס"ז

מכללות אקדמיות לחינוך	מכללות אקדמיות	אוניברסיטאות	סך הכל	תחום לימוד
מספרים מוחלטים				
26,883	65,926	76,155	168,964	סך הכל
-	5,197	14,464	19,661	מדעי הרוח
26,883	401	1,869	29,153	חינוך והכשרה להוראה
-	15,448	20,100	35,548	מדעי החברה
-	13,760	2,606	16,366	עסקים ומדעי הניהול
-	12,357	2,980	15,337	משפטים
-	-	1,390	1,390	רפואה
-	1,139	6,570	7,709	מקצועות עזר רפואיים
-	2,800	5,174	7,974	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
-	103	2,859	2,962	המדעים הפיזיקליים
-	1,069	4,052	5,121	המדעים הביולוגיים
-	-	807	807	חקלאות
-	13,652	13,284	26,936	הנדסה ואדריכלות
אחוזים				
15.9	39.0	45.1	100.0	סך הכל
-	26.4	73.6	100.0	מדעי הרוח
92.2	1.4	6.4	100.0	חינוך והכשרה להוראה
-	43.5	56.5	100.0	מדעי החברה
-	84.1	15.9	100.0	עסקים ומדעי הניהול
-	80.6	19.4	100.0	משפטים
-	-	100.0	100.0	רפואה
-	14.8	85.2	100.0	מקצועות עזר רפואיים
-	35.1	64.9	100.0	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
-	3.5	96.5	100.0	המדעים הפיזיקליים
-	20.9	79.1	100.0	המדעים הביולוגיים
-	-	100.0	100.0	חקלאות
-	50.7	49.3	100.0	הנדסה ואדריכלות

(1) לא כולל נרשמים לאוניברסיטה הפתוחה.

2.3 תכונות דמוגרפיות של סטודנטים לתואר ראשון

נשים מהוות 55.7 אחוזים מכלל הסטודנטים: באוניברסיטאות מהוות הנשים 54.8 אחוזים מהסטודנטים, במכללות האקדמיות הן מהוות 47.1 אחוזים, באוניברסיטה הפתוחה הנשים מהוות 54.9 אחוזים, ובמכללות האקדמיות לחינוך מגיע חלקן ל-80.9 אחוזים.

באוניברסיטאות הסטודנטים צעירים יותר. הגיל החציוני באוניברסיטאות הוא 24.3 בהשוואה ל-25.5 במכללות האקדמיות ול-27.3 באוניברסיטה הפתוחה.

שליש מהסטודנטים הערבים לתואר ראשון לומדים במכללות האקדמיות לחינוך ושיעור דומה לומד באוניברסיטאות, כאשר חלקם מכלל הסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך הוא 30.9 אחוזים לעומת 11.2 באוניברסיטאות, 5.7 אחוזים במכללות האקדמיות ו-5.5 אחוזים באוניברסיטה הפתוחה.

43.0 אחוזים מהסטודנטים לתואר ראשון הם ילידי ישראל שגם הוריהם ילידי ישראל. רבע מהיהודים הלומדים לתואר אקדמי ראשון הם ממוצא אסיה/אפריקה, כאשר חלקם קטן יחסית באוניברסיטאות (20.0 אחוזים) וגדול יחסית במכללות האקדמיות לחינוך (29.0 אחוזים). חלקם של העולים מאירופה/אמריקה גבוה יחסית באוניברסיטאות, כאשר 17.3 אחוזים מהסטודנטים באוניברסיטאות נולדו ביבשות אלו, לעומת 11.0 אחוזים מהסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך.

קרוב למחצית מהסטודנטים גרים במחוז המרכז ובמחוז תל אביב. 27.9 אחוזים מהסטודנטים במוסדות האקדמיים מתגוררים במחוזות חיפה והצפון, 12.4 אחוזים גרים במחוז הדרום, 8.2 אחוזים במחוז ירושלים ו-4.5 אחוזים גרים באזור יהודה והשומרון. שני שלישי מהלומדים במכללות האקדמיות הלא מתוקצבות ו-60.0 אחוזים מתלמידי האוניברסיטה הפתוחה גרים במחוזות המרכז ותל אביב, זאת לעומת 42.0 אחוזים מהלומדים באוניברסיטאות ופחות משליש מהסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך.

מחצית מהסטודנטים גרים ביישובים מאשכולות 7-10, לעומת 29 אחוזים הגרים ביישובים מאשכולות 1-4, כאשר מחציתם של הלומדים מאשכולות נמוכים אלו הם סטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך שבהן, כאמור, יש ייצוג גבוה יחסית לאוכלוסייה הערבית. באוניברסיטאות יש ייצוג יחסי גבוה לאשכולות הנמוכים (30 אחוזים) בהשוואה למכללות האקדמיות ולאוניברסיטה הפתוחה (23 ו-22 אחוזים, בהתאמה).

לוח ד.- סטודנטים לתואר ראשון, לפי תכונות דמוגרפיות נבחרות ומסגרת לימודים
תשס"ז

האוניברסיטה הפתוחה	מכללות אקדמיות לחינוך	מכללות אקדמיות	אוניברסיטאות	סך כולל	
מספרים מוחלטים					
40,006	26,883	65,926	76,155	208,970	מספרים מוחלטים
אחוזים					
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	מין - סך הכל
45.1	19.1	52.9	45.2	44.3	גברים
54.9	80.9	47.1	54.8	55.7	נשים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	גיל
4.1	5.8	2.8	5.1	4.3	עד 19
6.8	14.6	8.4	13.0	10.6	20-21
22.5	27.8	35.3	41.4	34.0	22-24
35.4	24.6	37.5	32.4	33.5	25-29
15.0	10.5	8.0	4.2	8.3	30-34
11.0	11.2	5.5	2.5	6.2	35-44
5.3	5.5	2.6	1.4	3.0	+45
27.3	25.4	25.5	24.3	24.9	גיל חציוני
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	קבוצת אוכלוסייה ודת - סך הכל
94.5	69.1	94.3	88.8	88.9	יהודים ואחרים
91.6	68.1	91.5	85.5	86.1	מזה: יהודים
5.5	30.9	5.7	11.2	10.9	ערבים
4.2	25.3	3.9	7.2	7.9	מזה: מוסלמים
0.9	3.2	1.2	2.4	1.8	נוצרים
0.5	2.4	0.6	1.5	1.2	דרוזים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	מוצא (יהודים) - סך הכל
40.8	43.6	38.7	45.5	43.4	ישראל
28.8	29.1	24.7	20.0	25.0	אסיה/אפריקה - סך הכל
27.4	26.4	22.8	18.5	23.2	ילידי ישראל
1.4	2.7	1.9	1.5	1.8	ילידי חו"ל
30.4	27.3	28.1	34.5	31.7	אירופה/אמריקה - סך הכל
15.9	16.3	14.2	17.2	16.2	ילידי ישראל
14.5		14.0	17.3		ילידי חו"ל

לוח ד.- (המשך)

האוניברסיטה הפתוחה	מכללות אקדמיות לחינוך	מכללות אקדמיות	אוניברסיטאות	סך הכל	
אחוזים					
19.1	12.9	31.5	36.4	100.0	קבוצת אוכלוסייה ודת – סך הכל
20.3	10.0	33.4	36.3	100.0	יהודים ואחרים
20.3	10.2	33.5	36.1	100.0	מזה: יהודים
9.7	36.4	16.6	37.3	100.0	ערבים
10.1	41.1	15.7	33.1	100.0	מזה: מוסלמים
8.9	22.4	20.3	48.4	100.0	נוצרים
7.6	26.7	17.1	48.6	100.0	דרוזים
20.4	10.2	33.3	36.0	100.0	מוצא (יהודים) - סך הכל
19.2	10.3	32.8	37.7	100.0	ישראל
23.6	11.9	35.7	28.8	100.0	אסיה/אפריקה - סך הכל
24.2	11.7	35.5	28.6	100.0	ילידי ישראל
15.8	15.3	38.2	30.8	100.0	ילידי חו"ל
19.6	8.8	32.3	39.3	100.0	אירופה/אמריקה - סך הכל
20.1	10.3	31.5	38.1	100.0	ילידי ישראל
19.1	7.3	33.1	40.5	100.0	ילידי חו"ל
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	מחוז מגורים - סך הכל
8.7	8.4	8.0	8.1	8.2	ירושלים
7.9	27.3	12.9	17.3	15.4	הצפון
9.8	14.3	9.4	16.0	12.5	חיפה
31.8	20.8	28.6	23.3	26.2	המרכז
28.4	10.5	22.0	18.6	20.5	תל אביב
9.3	10.6	14.2	13.1	12.4	הדרום
3.9	8.1	4.8	3.3	4.5	אזור יהודה והשומרון
19.6	12.1	31.4	36.9	100.0	אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים – סך הכל
9.5	38.7	19.5	32.3	100.0	2-1
15.8	17.8	26.2	40.2	100.0	4-3
16.8	10.8	38.7	33.7	100.0	6-5
23.6	7.5	31.9	36.9	100.0	8-7
21.7	4.9	30.2	43.2	100.0	10-9

2.4 אוניברסיטאות

בשנת תשס"ז למדו באוניברסיטאות 121,234 סטודנטים, ירידה של 1.2 אחוזים לעומת שנת תשס"ו, כאשר בין השנים תש"ן לתשס"ז עלה מספרם ב-3.5 אחוזים לשנה. לתואר ראשון למדו בתשס"ז 76,155 סטודנטים, ירידה של 0.7 אחוזים לעומת תשס"ו, כאשר בין השנים תש"ן לתשס"ז עלה מספרם ב-2.9 אחוזים בממוצע לשנה. לתואר שני למדו בתשס"ז 33,817 סטודנטים, ירידה של 3.2 אחוזים לעומת תשס"ו, כאשר בין השנים תש"ן לתשס"ז עלה מספרם ב-4.4 אחוזים בממוצע לשנה. לתואר שלישי למדו בתשס"ז 9,972 סטודנטים, עלייה של 2.6 אחוזים לעומת תשס"ו, כאשר בין השנים תש"ן לתשס"ז עלה מספרם ב-5.9 אחוזים בממוצע לשנה.

במספר הלומדים לתואר ראשון במדעי הרוח הייתה ירידה של 3.6 אחוזים בין השנים תשס"ו לתשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של 1.4 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז. במספר הלומדים מדעים פיזיקליים הייתה ירידה של 6.4 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של 2.3 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז. במספר הלומדים חקלאות הייתה ירידה של 6.7 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של חצי אחוז לשנה בין תש"ן לתשס"ז.

גם במספר הלומדים לתואר שני הייתה ירידה מסוימת בין השנים תשס"ו לתשס"ז, שבאה לידי ביטוי בעיקר בקרב הלומדים מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב. במספר הלומדים בתחומים אלה הייתה ירידה של 10.6 אחוזים, לעומת עלייה ממוצעת של 4.3 אחוזים לשנה בין השנים תש"ן לתשס"ז. במספר הלומדים מדעי הרוח הייתה ירידה של 8.0 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של 3.8 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז. במספר הלומדים מדעים ביולוגיים הייתה ירידה של 5.3 אחוזים בין השנים תשס"ו לתשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של 4.1 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז ובמספר הלומדים הנדסה ואדריכלות הייתה ירידה של 4.9 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז לעומת עלייה ממוצעת של 2.3 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז. עם זאת, היו תחומים שבהם הייתה עלייה מסוימת במספר הלומדים בין השנים תשס"ו לתשס"ז: ברפואה ובמקצועות עזר רפואיים הייתה עלייה של 3.6 אחוזים במספר הלומדים לתואר ראשון, ועלייה של 4.3 אחוזים במספר הלומדים לתואר שני. כמו כן הייתה עלייה של 3.3 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז במספר הלומדים לתואר שני במשפטים, אך העלייה הממוצעת בין תש"ן לתשס"ז הייתה גבוהה בהרבה בתחום לימוד זה ועמדה על 16.5 אחוזים לשנה.

שינוי במגמת הירידה הכללית ניתן לראות במספר הסטודנטים אשר למדו בשנה א'. בשנת תשס"ז גדל מספר הסטודנטים החדשים ב-6.4 אחוזים לעומת מספרם בשנת תשס"ו.

לוח ה. - אחוז השינוי במספר הסטודנטים באוניברסיטאות, לפי תחום לימוד ותואר⁽¹⁾

אחוז שינוי שנתי								תחום לימוד
תואר שלישי		תואר שני		תואר ראשון		סך הכל		
תשס"ז תשס"ו	תשס"ז תש"ן	תשס"ז תשס"ו	תשס"ז תש"ן	תשס"ז תשס"ו	תשס"ז תש"ן	תשס"ז תשס"ו	תשס"ז תש"ן	
2.6	5.9	-3.2	4.4	-0.7	2.9	-1.2	3.5	סך הכל
-0.2	6.1	-8.0	3.8	-3.6	1.4	-4.5	2.4	מדעי הרוח
8.6	9.0	-5.7	4.4	-	2.9	-0.9	3.5	מדעי החברה
-5.8	6.8	1.6	5.4	-2.8	3.4	0.1	5.1	עסקים ומדעי הניהול
-14.8	8.1	3.3	16.5	-0.3	2.2	0.8	5.2	משפטים
0.9	12.2	4.3	4.5	3.6	5.8	3.7	5.6	רפואה ומקצועות עזר
								רפואיים
4.2	4.8	-5.6	3.7	-1.4	3.9	-1.4	4.0	מתמטיקה ומדעי הטבע
								- סך הכל
-2.5	5.2	-10.6	4.3	0.2	3.5	-2.3	3.8	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
0.2	3.8	1.5	2.4	-6.4	2.3	-2.6	2.6	המדעים הפיזיקליים
6.2	5.2	-5.3	4.1	0.2	5.9	-0.4	5.2	המדעים הביולוגיים
-1.9	3.0	-1.6	2.7	-6.7	0.5	-4.2	1.6	חקלאות
3.5	4.6	-4.9	2.3	0.8	3.4	-0.1	3.2	הנדסה ואדריכלות

(1) נתונים נוספים ראה בלוח 1.

חלקן של הנשים מכלל הסטודנטים באוניברסיטאות בשנת תשס"ז הגיע ל-55.2 אחוזים, לעומת 43.3 אחוזים בשנת תש"ל. חלקן של הנשים הלומדות לתואר שלישי עולה בהתמדה, ובתשס"ז הן היוו 53.0 אחוזים מסך כל הלומדים לתואר שלישי.

לוח ו. - אחוז הנשים בקרב הסטודנטים באוניברסיטאות, לפי תואר

תואר	תש"ל	תש"ם	תש"ן	תשס"ז
סך הכל	43.3	46.2	50.8	55.2
תואר ראשון	46.9	47.6	51.3	54.8
תואר שני	26.1	41.4	50.3	56.3
תואר שלישי	19.3	32.2	41.3	53.0

2.5 מכללות אקדמיות

65,926 סטודנטים למדו לתואר ראשון במכללות האקדמיות בתשס"ז, עלייה של 8.7 אחוזים לעומת תשס"ו. מספר הסטודנטים החדשים שלמדו לתואר ראשון עלה ב-12.2 אחוזים ומספר הסטודנטים לתואר שני עלה ב-11.1 אחוזים. זהו סדר גודל דומה לשינוי הממוצע בין השנים תש"ן לתשס"ז (המבטא עלייה ממוצעת של 10.3 אחוזים), אך נמוך מהצמיחה שהתרחשה בשנות ה-90, כאשר מספר הסטודנטים עלה בממוצע בכ-24.7 אחוזים לשנה.

העלייה במספר הסטודנטים בשנת תשס"ז מתבטאת בכל תחומי הלימוד לתואר ראשון. במדעי הרוח, באמנות ובחינוך הייתה עלייה של 4.6 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של 16.5 אחוזים לשנה בין השנים תש"ן לתשס"ז. 44.3 אחוזים מבין הלומדים במכללות האקדמיות לומדים בתחום מדעי החברה ומינהל עסקים, ו-18.7 אחוזים לומדים בתחום המשפטים. הלומדים בתחומים אלו מהווים 63.0 אחוזים מהלומדים לקראת תואר ראשון במכללות האקדמיות.

במדעי החברה ובמינהל עסקים הייתה עלייה של 12.1 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז, בדומה לעלייה הממוצעת לשנה בין השנים תש"ן לתשס"ז, העומדת על 13.9 אחוזים לשנה. בתחום מקצועות עזר רפואיים הייתה עלייה משמעותית של 21.2 אחוזים בין תשס"ו ותשס"ז, לעומת עלייה ממוצעת של 12.3 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז. במתמטיקה ובמדעי המחשב חלה עלייה של 11.7 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז, לעומת ירידה ממוצעת של 6.0 אחוזים לשנה בין תש"ן לתשס"ז. העלייה הגבוהה ביותר הייתה בתחום המדעים הפיזיקליים - עלייה של 47.1 אחוזים בין תשס"ו לתשס"ז. תחום זה לא נלמד במכללות האקדמיות בשנת תש"ן.

לוח ז. - סטודנטים לתואר ראשון במכללות האקדמיות, לפי תחום לימוד

אחוז שינוי שנתי תשס"ז תשס"ו	אחוז שינוי שנתי (1) תשס"ז תש"ן	תחום לימוד
8.7	10.3	סך הכל
4.6	16.5	מדעי הרוח
12.1	13.9	מדעי החברה ומינהל עסקים
6.7	9.4	משפטים
21.2	12.3	מקצועות עזר רפואיים
10.4	-1.2	מתמטיקה ומדעי הטבע - סך הכל
11.7	-6.0	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
47.1	-	המדעים הפיזיקליים
4.6	-	המדעים הביולוגיים
4.1	7.6	הנדסה ואדריכלות

(1) ממוצע גאומטרי.

4,120 סטודנטים, שהם 5.9 אחוזים מהלומדים במכללות האקדמיות, למדו לתואר שני, כאשר 53.0 אחוזים למדו מינהל עסקים, 17.8 אחוזים למדו יהדות ו-15.0 אחוזים למדו מדעי החברה. היתר למדו מדעי המחשב, משפטים, הנדסה ואדריכלות, אמנות ואופטומטריה (ראה לוח 26).

הנשים מהוות 47.7 אחוזים מכלל הלומדים במכללות האקדמיות, כאשר בקרב הלומדים לתואר ראשון הן מהוות 47.1 אחוזים, ובקרב הלומדים לתואר שני הן מהוות 57.4 אחוזים. זוהי עלייה לעומת שנת תש"ן שבה היו הנשים 40.2 אחוזים מכלל הלומדים במכללות האקדמיות. בלימודים לתואר ראשון בתחום מקצועות העזר הרפואיים היו הנשים 83.5 אחוזים מהלומדים, כאשר במקצוע ההפרעות בתקשורת יותר מ-90.0 אחוזים מהסטודנטים היו נשים. בתחום מדעי הרוח היו הנשים 62.6 אחוזים מכלל הלומדים. תחום זה כולל את מקצועות האמנות כגון מחול, עיצוב אופנה, עיצוב טכסטיל, צרפות ועיצוב קרמי, שבהם היו הנשים יותר מ-80.0 אחוזים מהלומדים.

לעומת זאת, בתחום ההנדסה והאדריכלות היו הנשים 22.6 אחוזים בלבד מכלל הסטודנטים בתחום, כאשר במקצועות הנדסה אזרחית, הנדסת מכונות והנדסת חשמל ואלקטרוניקה היו הנשים פחות מ-10.0 אחוזים מכלל הלומדים בתחום. בתחום מדעי המחשב ומדעי הטבע היו הנשים 30.9 אחוזים מכלל הלומדים.

בתחום מדעי החברה שיעור הנשים קרוב לשיעור הגברים ועומד על 56.5 אחוזים. עם זאת, במקצועות הטיפוליים כגון פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית וקרימינולוגיה ישנו רוב מוחלט לנשים, ובמקצועות הניהול ישנו רוב מוחלט לגברים. בתחום המשפטים אחוז הנשים והגברים דומה (ראה לוח 36).

27 אחוזים מהסטודנטים הערבים הלומדים במכללות האקדמיות לומדים משפטים, זאת לעומת 18 אחוזים מהסטודנטים היהודים (ראה לוח 35).

2.6 מכללות אקדמיות לחינוך

במכללות האקדמיות לחינוך למדו בשנת תשס"ז 26,883 סטודנטים לתואר ראשון (מתוכם 5,668 בלימודי המשך), ירידה של 3 אחוזים לעומת שנת תשס"ו. זו השנה השנייה שבה יש ירידה של כ-3 אחוזים במספר הסטודנטים, לעומת עלייה ממוצעת של כ-20 אחוזים בשנים תשנ"ו-תש"ס.

15.0 אחוזים מהסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך התמחו בחינוך המיוחד, 12.8 אחוזים בהוראת תנ"ך ויהדות, 7.0 אחוזים באמניות, 5.7 אחוזים באנגלית, 4.6 אחוזים בחינוך גופני, 6.0 אחוזים במתמטיקה, 3.0 אחוזים במדעי החברה, 2.8 אחוזים בביולוגיה, 2.0 אחוזים במדעי המחשב ו-0.3 אחוזים בפיזיקה.

בהתמחות במדעי הרוח ובהיסטוריה חלה ירידה של 12.5 אחוזים במספר הלומדים מתשס"ו לתשס"ז, ובהתמחות במתמטיקה חלה ירידה של 5.7 אחוזים בשנים אלו. הירידה המשמעותית ביותר חלה בהתמחות במדעי הטבע - ירידה של 22.0 אחוזים מתשס"ו לתשס"ז. לעומת זאת, במספר התמחויות חלה עלייה במספר הלומדים בין השנים תשס"ו לתשס"ז: באמנות חלה עלייה של 0.2 אחוזים; במקצועות טכנולוגיים, טכניים ובמדעי המחשב חלה עלייה של 11.4 אחוזים; בחינוך מיוחד חלה עלייה של 1.1 אחוזים, ובהתמחות בערבית חלה עלייה של 2.6 אחוזים.

לוח ח. - סטודנטים לתואר ראשון במכללות האקדמיות לחינוך, לפי תחום התמחות

אחוז שינוי שנתי תשס"ז תשס"ו	תחום התמחות
-3.0	סך הכל
-12.5	מדעי הרוח והיסטוריה
-0.3	חינוך
0.2	אמנות
-3.1	מדעי החברה
-1.6	אנגלית
-0.8	עברית
-5.7	מתמטיקה
-22.0	מדעי הטבע
-0.7	לימודי יהדות
11.4	מקצועות טכנולוגיים, טכניים ומדעי המחשב
1.1	חינוך מיוחד
0.1	חינוך גופני
-9.2	הוראה כוללת ומקצועות אחרים
2.6	ערבית

אחוז הנשים במכללות האקדמיות לחינוך עמד בשנת תשס"ז על 80.9 אחוזים, לעומת 90.6 אחוזים בשנת תש"ן. למעלה משליש מהגברים התמחו בהוראת יהדות, לעומת 6.0 אחוזים מהנשים. הגברים נוטים גם להתמחות בחינוך גופני, כאשר 14.0 אחוזים מהם מתמחים במקצוע זה לעומת 4.0 אחוזים מהנשים. כמעט חצי מהנשים התמחו בחינוך מיוחד והוראה כוללת, לעומת עשירית מהגברים. הגברים הערבים נוטים ללמוד חינוך גופני, חינוך מיוחד ומתמטיקה, כאשר כמחציתם התמחו במקצועות אלו. לעומת זאת, מחצית מהגברים היהודים התמחו בהוראת יהדות. התפלגות ההתמחויות של הנשים הערביות דומה לזו של הנשים היהודיות.

2.7 האוניברסיטה הפתוחה

בשנת תשס"ז נרשמו 40,006 איש ללימודי תואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה ו-2,597 ללימודים לתואר שני. זוהי עלייה של 3.6 אחוזים במספר הנרשמים ללימודים לתואר ראשון ועלייה של 4.7 אחוזים במספר הנרשמים ללימודים לתואר שני, לעומת השנה הקודמת.

79.0 אחוזים מהלומדים לקראת תואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה למדו קורסים במדעי החברה, 8.3 אחוזים במדעי הרוח, 6.7 אחוזים במדעי הטבע ובמתמטיקה, 4.4 אחוזים במדעי המחשב והשאר במדעים הביולוגיים ובהנדסה.

80.0 אחוזים מהלומדים לתואר שני בחינוך היו נשים, לעומת 46.3 אחוזים מהלומדים לתואר שני במינהל עסקים ו-22.0 אחוזים מהלומדים לתואר שני במדעי המחשב.

הגיל החציוני של הלומדים באוניברסיטה הפתוחה מבוגר יחסית - 27.3 לעומת 24.3 באוניברסיטאות ו-25.5 במכללות.

שיעור הסטודנטים הערבים מתוך סך כל הסטודנטים לתואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה (5.5 אחוזים) הוא מחצית משיעורם באוניברסיטאות.

רוב הלומדים באוניברסיטה הפתוחה גרים במרכז הארץ, כאשר למעלה מ-60.0 אחוזים מהסטודנטים גרים במחוז תל אביב ובמחוז המרכז.

2.8 שלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל

בשנת תשס"ז למדו בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל 6,705 סטודנטים, מתוכם 3,648 למדו לתואר ראשון ו-3,057 למדו לתואר שני. בין תשס"ו לתשס"ז חל גידול של 15.5 אחוזים במספר הלומדים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל, כאשר במספר הלומדים לתואר ראשון חל גידול של 19.9 אחוזים ובמספר הלומדים לתואר שני חל גידול של 10.7 אחוזים. העלייה במספר הסטודנטים בשנה האחרונה היא בניגוד למגמה הנמשכת בשנים האחרונות שבמהלכן ירד מספר הלומדים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל; במספר הלומדים לתואר ראשון הייתה ירידה בשיעור של 14.3 אחוזים בממוצע לשנה משנת תש"ס, ובמספר הלומדים לתואר שני הייתה ירידה של 6.6 אחוזים בממוצע לשנה משנת תש"ס. בשנים האחרונות הוסבו חלק מהשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל למכללות אקדמיות, תהליך שצפוי להימשך גם בשנה הבאה.

לוח ט. - סטודנטים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל, לפי שנה ותואר

תואר	תשנ"ט	תש"ס	תשס"ה	תשס"ו	תשס"ז	אחוז שינוי שנתי תשס"ז תשס"ו	אחוז שינוי שנתי תשס"ז תש"ס
מספרים מוחלטים							
תואר ראשון	12,467	10,739	2,650	3,043	3,648	-14.3	19.9
תואר שני	6,168	4,915	3,383	2,762	3,057	-6.6	10.7

בתחום החינוך חלה עלייה של 19.6 אחוזים בקרב הלומדים לתואר שני, ואילו בתחום מדעי הרוח חלה ירידה של 11.9 אחוזים בקרב הלומדים לתואר שני. בתחום מדעי החברה חלה ירידה של 11.6 אחוזים במספר הלומדים לתואר ראשון, לעומת עלייה של 10.6 אחוזים במספר הלומדים לתואר שני. העלייה המשמעותית ביותר חלה בתחום ניהול ומינהל עסקים - עלייה של 26.8 אחוזים. בתחום מדעי המחשב ומדעי הטבע חלה ירידה של 13.6 אחוזים.

לוח י. - סטודנטים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל, לפי תחום לימוד

תחום לימוד	תשס"ו		תשס"ז		אחוז שינוי שנתי תשס"ז תשס"ו		
	תואר		תואר		סך הכל	תואר	סך הכל
	שני	ראשון	שני	ראשון			
מספרים מוחלטים							
סך הכל	5,805	3,043	2,762	6,705	3,648	3,057	15.5
חינוך	877	-	87	1,049	-	1,049	19.6
מדעי הרוח	453	453	453	399	399	399	-11.9
מדעי החברה	445	303	142	425	268	157	-4.5
עסקים ומדעי הניהול	3,192	1,928	1,264	4,046	2,597	1,449	26.8
מקצועות עזר רפואיים	596	596	-	577	577	-	-3.2
מדעי המחשב ומדעי הטבע	242	216	26	209	206	..	-13.6

בקרב הסטודנטים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל אחוז הנשים הוא 57.6 אחוזים, כאשר בקרב הלומדים לתואר ראשון הן מהוות 50.0 אחוזים מכלל הסטודנטים, ובקרב הלומדים לתואר שני הן מהוות 66.0 אחוזים מכלל הסטודנטים.

בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל הסטודנטים מבוגרים יחסית. הגיל החציוני במוסדות אלה הוא 33.1, בהשוואה ל-24.3 באוניברסיטאות, 25.5 במכללות האקדמיות ו-27.3 באוניברסיטה הפתוחה (ראה פירוט בלוח 51).

3. המקורות ושיטות העיבוד

3.1 אוניברסיטאות

קובצי שכר הלימוד של הסטודנטים הם המקור העיקרי לנתונים המופיעים בפרסום זה. קבצים אלה, המנוהלים והמעודכנים באופן שוטף בידי כל אחד מהמוסדות, שונים זה מזה הן בתוכן ובמבנה רשומת הפרט והן במפתחות הסימול הנהוגים במוסדות השונים. במתכונת זו לא ניתן לבצע בהם עיבודים סטטיסטיים בהיקף ארצי. מסיבה זו התבקשו המוסדות להעביר ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה קבצים במתכונת אחידה.

קובצי הסטודנטים מעודכנים בכל שנה באמצע אפריל; נכללים בהם כל הסטודנטים שלמדו במועד עדכון הקבצים, ולא נכללים סטודנטים שנרשמו אך ביטלו את הרשמתם עד מועד זה. הקבצים מכילים את הפרטים הבסיסיים האלה:

א. פרטי זיהוי ופרטים אישיים אחרים: שם משפחה, שם פרטי, מספר תעודת זהות (או מספר דרכון) ומין.
ב. פרטי הלימודים במוסד האקדמי: התואר שלקראתו לומד הסטודנט, מקצועות הלימוד לקראת התואר, שנת התחלת הלימודים במוסד לקראת התואר ופרטים נוספים.

הקבצים התקבלו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועברו תהליך של ביקורות קפדניות הקשורות באחידות הסיווגים וההגדרות בכל רשומת פרט, וכן בדיקות הקשורות במידת הכיסוי והשלמות של האוכלוסיות הנכללות בהם.

כל סטודנט נמנה בעיבודים פעם אחת בלבד, גם אם למד בעת ובעונה אחת לקראת שני תארים (ראה להלן).

3.2 מכללות אקדמיות

המקורות לנתונים על סטודנטים במכללות האקדמיות הם קבצים שהופקו בידי כל אחד מהמוסדות, ואשר הועברו אל הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לצורך הקמת קובץ ארצי של הסטודנטים "תורגמו" סמלי מקצועות הלימוד הנהוגים בכל מוסד למערכת סמלים אחידה של מקצועות לימוד. הקבצים מכילים שני סוגי נתונים:

א. נתונים אישיים על הסטודנט.

ב. נתונים על הלימודים במוסד.

הקבצים התקבלו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עד סוף אפריל 2007 ועברו ביקורת לגבי שלמות האוכלוסייה והסמלים. בעקבות ביקורת זו נעשו השלמות של תלמידים או של פרטים חסרים (כגון מין ומקצוע לימוד ראשי).

3.3 מכללות אקדמיות לחינוך

מקור הנתונים הוא קובץ שהתקבל בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ממשד החינוך. הקובץ, שהופק על-ידי משרד החינוך ואשר כולל נתונים על כלל הסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך, הוא תוצאה של קבצים שהופקו בידי כל אחד מהמוסדות ואשר הועברו אל משרד החינוך. הקבצים מכילים שני סוגי נתונים:

א. נתונים אישיים על הסטודנט.

ב. נתונים על הלימודים במוסד.

הקובץ התקבל בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באפריל 2007 ועבר ביקורת לגבי שלמות האוכלוסייה והסמלים.

3.4 האוניברסיטה הפתוחה

עד שנת תשנ"ח הנתונים על הנרשמים באוניברסיטה הפתוחה מבוססים על דוחות סטטיסטיים שהתקבלו על-פי נתוני ההרשמה של הסמסטר השני. החל בשנת תשנ"ט, מבוססים הנתונים על עיבודים שנערכו מתוך קובץ שכר לימוד של האוניברסיטה הפתוחה, לפי המצב בחודש אפריל של שנת הלימודים. נתוני הפרט כוללים נרשמים במועד ההרשמה השני ואינם כוללים נרשמים שביטלו הרשמתם עד מועד זה.

הקבצים התקבלו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועברו ביקורת לגבי שלמות האוכלוסייה והסמלים.

3.5 שלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל

המקורות לנתונים על סטודנטים בשלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל הם קבצים שהופקו בידי היזמים הישראליים של השלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל אשר מפעילים את הלימודים בקמפוסים שונים בארץ, והועברו אל הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לצורך הקמת קובץ ארצי של תלמידים במוסדות אלו, "תורגמו" סמלי מקצועות הלימוד הנהוגים בכל מוסד, למערכת סמלים אחידה של מקצועות לימוד. הקבצים מכילים שני סוגי נתונים:

א. נתונים אישיים על הסטודנט.

ב. נתונים על הלימודים במוסד.

הקבצים התקבלו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עד סוף ינואר 2008 ועברו ביקורת לגבי שלמות האוכלוסייה והסמלים. בעקבות ביקורת זו נעשו השלמות של תלמידים או של פרטים חסרים (כגון מין ומקצוע לימוד ראשי).

4. הגדרות, סיווגים והסברים

4.1 האוניברסיטאות

סטודנט: תלמיד באוניברסיטה לקראת תואר או תעודה אקדמיים מוכרים. תלמידים אלו נכללו בתנאי שהיו חייבים בתשלום שכר לימוד. לא נכללו תלמידים שביטלו את הרשמתם עד למועד העדכון של הקובץ.

אוניברסיטה¹: בעיבוד נכללו תלמידי המוסדות האלה:

האוניברסיטה העברית בירושלים

הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

אוניברסיטת תל אביב

אוניברסיטת בר-אילן

אוניברסיטת חיפה

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מכון ויצמן למדע

תואר או תעודה אקדמיים: התלמידים מיונו לפי התואר (או התעודה) שלקראתו למדו, כדלקמן:

תואר ראשון: B.Sc., B.A. ותארים מקבילים, וכן תלמידים לתואר ראשון ברפואה וברפואת שיניים.

תואר שני: M.Sc., M.A. ותארים מקבילים, וכן תלמידי השנים ד והלאה לקראת תואר דוקטור ברפואה.

תואר שלישי: Dr.Sc., Ph.D. ותארים מקבילים.

תעודה אקדמית: תעודה הניתנת בסיום לימודים המיועדים רק לבעלי תואר אקדמי, כגון: תעודת הוראה, תעודה בספרנות וכד'.

תלמיד הלומד לקראת תואר וגם לקראת תעודה אקדמית נמנה פעם אחת בלבד, לפי פרטי התואר. במספר התלמידים לקראת תעודות אקדמיות נכללו, אפוא, רק תלמידים הלומדים לקראת תעודה בלבד. תלמיד הלומד לקראת שני תארים בעת ובעונה אחת נמנה לפי פרטי התואר שלקראתו החל ללמוד קודם.

שנת לימוד: נקבעת על-פי השנה האקדמית שבה החל התלמיד ללמוד במוסד הנקוב.

מקצוע לימוד: סיווג מפורט של מקצועות הלימוד מעודכן באופן שוטף בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. עד שנת תשמ"ה נמנה סטודנט לתואר ראשון הלומד שני מקצועות לימוד רק לפי המקצוע שצוין כראשון בקובץ המוסד. החל בשנת תשמ"ו נמנה סטודנט לתואר ראשון הלומד שני מקצועות בכל אחד מהם.

תחום לימוד: מקצועות הלימוד קובצו לפי התחום המדעי שאליו הם משתייכים. סטודנט שלמד שני מקצועות לימוד מוין לפי התחום של מקצוע הלימוד המופיע ראשון בקובץ המוסד.

¹ כולל סטודנטים הלומדים במכללות הפועלות באחריות אקדמית אוניברסיטאית.

	להלן פירוט תחומי הלימוד:
7 תחומים	15 תחומים
מדעי הרוח	מדעי הרוח הכלליים
	שפות, ספרויות ולימודים רגיונליים
	חינוך והכשרה להוראה
	אומנות, אמנויות ואמנות שימושית
	תכניות לימוד מיוחדות ושונות
מדעי החברה	מדעי החברה
	עסקים ומדעי הניהול
משפטים	משפטים
רפואה	רפואה
	מקצועות עזר רפואיים
מדעי הטבע ומתמטיקה	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
	מדעים פיזיקליים
	מדעים ביולוגיים
חקלאות	חקלאות
הנדסה ואדריכלות	הנדסה ואדריכלות

4.2 המכללות האקדמיות

סטודנט: תלמיד לקראת תואר אקדמי מוכר במכללה אקדמית.

מכללה אקדמית: מוסד אשר הוכר על-ידי המועצה להשכלה גבוהה והוסמך להעניק תואר אקדמי. ישנן 18 מכללות המתוקצבות על-ידי המדינה ו-9 מכללות לא מתוקצבות.

להלן רשימת המכללות האקדמיות:

בצלאל – אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים
האקדמיה למוזיקה ולמחול ע"ש רובין בירושלים
בית ספר גבוה לטכנולוגיה – מכון לב ירושלים
שנקר – בית ספר גבוה להנדסה ולעיצוב
המרכז האקדמי רופין
המסלול האקדמי של המכללה למינהל בתל אביב
המכללה האקדמית להנדסה אורט ע"ש בראודה
המכללה האקדמית של תל אביב-יפו

המכללה האקדמית עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן

המכללה האקדמית תל-חי

המכללה האקדמית נתניה

המרכז הבין-תחומי הרצלייה

אפקה המכללה האקדמית להנדסה בתל אביב

המכללה האקדמית הדסה ירושלים

המכללה האקדמית יהודה והשומרון

המכללה האקדמית ספיר

המכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון (לשעבר "המכללה האקדמית להנדסה בנגב")

שערי משפט – המכללה ללימודי משפט

מכון טכנולוגי חולון

המכללה האקדמית למשפטים

המכללה האקדמית להנדסה בירושלים

הקרייה האקדמית קריית אונו

מכון שכטר למדעי היהדות

המכללה האקדמית אשקלון

המכללה האקדמית כינרת בעמק הירדן

מכון לנדר

מרכז אקדמי פרס

תחום לימוד: מקצועות הלימוד קובצו לפי התחום המדעי שאליו הם משתייכים (ראה לעיל, סעיף 3.1).

תואר: התלמידים מוינו לפי התואר שלקראתו למדו, כדלקמן:

תואר ראשון: B.Tech, B.Sc., B.A. ותארים מקבילים.

תואר שני: M.A., M.A.Mus, M.B.A. ותארים מקבילים.

4.3 המכללות האקדמיות לחינוך

סטודנט: תלמיד לקראת תואר בוגר בהוראה (B.Ed) במכללה אקדמית לחינוך, כולל סטודנטים בלימודי המשך לתואר בוגר בהוראה.¹

מכללה אקדמית לחינוך: מוסד אשר הוכר על-ידי המועצה להשכלה גבוהה, והוסמך להעניק תואר אקדמי בחינוך.

---

¹ בפרסומים קודמים לא נכללו סטודנטים ללימודי המשך לקראת תואר "בוגר בהוראה", במניין הסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך.

להלן רשימת המכללות האקדמיות לחינוך:

המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין

מכללה ירושלים

מכללת בית-ברל

מכללת לוינסקי לחינוך (כולל המדרשה למוזיקה)

המכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינמן במכון וינגייט

מכללת סמינר הקיבוצים

המכללה האקדמית למורים לטכנולוגיה מיסודה של אורט ישראל (בקמפוס סינגלובסקי)

"אורנים" – המכללה האקדמית לחינוך (התנועה הקיבוצית)

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון

מכללת "תלפיות" – המכללה הממלכתית דתית להכשרת עובדי הוראה

המכללה הערבית לחינוך בישראל

המכללה האקדמית הדתית לחינוך ליפשיץ

המכללה לחינוך ע"ש ק"י

המכללה האקדמית לחינוך "אחוה"

"אורות ישראל" – מכללה אקדמית לחינוך

מכללת "אפרתה" – המכללה האקדמית לחינוך

מכללת הרצוג להכשרת מורים ליד ישיבת הר-עציון

"מורשת יעקב" – מכללה אקדמית דתית לחינוך

"חמדת הדרום" – מכללה אקדמית לחינוך, יהדות והוראת המדעים

המכללה להוראת טכנולוגיה מיסודה של המכללה למינהל

המכללה לחינוך, לתיירות ולספורט "אוהל"

שאנן – המכללה האקדמית הדתית לחינוך

המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון

מכללה אקדמית לחינוך – אלקאסמי

מכללת ויצו לעיצוב ולהכשרת מורים

מכללת אמונה להכשרת עובדי הוראה

מכללת סכנין להכשרת עובדי הוראה

תואר: התלמידים מוינו לפי התואר שלקראתו למדו, כדלקמן:

תואר ראשון: B.Ed.

תואר שני: M.Ed.

מקצוע לימוד: סיווג מפורט של מקצועות הלימוד מעודכן באופן שוטף בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

תחום התמחות: מקצועות הלימוד קובצו לפי התחום המדעי שאליו הם משתייכים, כלהלן:

מדעי הרוח והיסטוריה

לימודי יהדות

אנגלית

עברית

ערבית

הוראה כוללת

חינוך מיוחד

אמנות

מדעי החברה

חינוך גופני

מתמטיקה

מקצועות טכנולוגיים ומדעי המחשב

מדעי הטבע

4.4 האוניברסיטה הפתוחה

נרשם: כל מי ששילם שכר לימוד עבור לימודים אקדמיים מוכרים בלפחות אחד מן הסמסטרים שהתקיימו באותה השנה. נרשם נמנה רק פעם אחת, גם אם למד ביותר מסמסטר אחד או ביותר מקורס אחד במחזור. נרשמים "חדשים" הם אלה שלא למדו בשנים קודמות.

תואר או תעודה אקדמיים: התלמידים מוינו לפי התואר (או התעודה) שלקראתו למדו, כדלקמן:

תואר ראשון: B.Sc., B.A.

תואר שני: M.B.A M.Sc., M.A.

תעודה אקדמית: תעודה הניתנת בסיום לימודים המיועדים רק לבעלי תואר אקדמי, כגון: תעודת הוראה, תעודה במדעי המחשב.

תחום לימוד: התלמידים שויכו לתחומי הקורסים שלמדו:

מדעי הרוח

מדעי החברה

מדעי הטבע והמתמטיקה

מדעי המחשב

המדעים הביולוגיים

הנדסה

השייך נעשה לפי התחום שאליו שייכים מרבית הקורסים של התלמיד.

שנת הלימוד לתואר ראשון: נקבעת בהתאם למספר נקודות הזכות שצבר התלמיד, כולל נקודות זכות שהוכרו עקב לימודים קודמים:

שנה ראשונה: 0-36 נקודות זכות.

שנה שנייה: 37-72 נקודות זכות.

שנה שלישית: 73-107 נקודות זכות.

תואר ראשון מוענק לאחר צבירת 107 נקודות זכות.

4.5 שלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל

סטודנט: תלמיד לקראת תואר אקדמי בשלוחה של מוסד להשכלה גבוהה מחו"ל.

שלוחה זרה: שלוחה של מוסד להשכלה גבוהה מחו"ל שאינו מוסד ישראלי, ועל כן אינה מוכרת כמוסד להשכלה גבוהה על-ידי המועצה להשכלה גבוהה. השלוחות של מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל פועלות בישראל ברישיון מטעם המועצה להשכלה גבוהה.

תואר: התואר המוענק לבוגרים הוא תואר אקדמי של מוסד האם בחו"ל ואינו תואר אקדמי ישראלי.

תחום לימוד: מקצועות הלימוד קובצו לפי התחום המדעי שאליו הם משתייכים (ראה לעיל, סעיף 3.1).

להלן רשימת מוסדות האם של השלוחות:

University of New England

New England College

Clarck University

Northeastern University

University of Indianapolis

Moscow State University

University of Derby

Lesley College

Heriot Watt University

University of North Texas

4.6 נתונים דמוגרפיים

המקור לנתונים הדמוגרפיים הוא קובץ מרשם האוכלוסין:

קובץ זה כולל (לגבי אזרחים ותושבים קבועים), בין היתר, את הפרטים הדמוגרפיים האלה:

- מין
- שנת לידה
- קבוצת אוכלוסייה ודת
- ארץ לידה
- יישוב מגורים
- עבור ילידי ישראל – ארץ לידת האב

גיל: חישוב הגיל נעשה בשנים שלמות, בהפחתת שנת הלידה (שהועתקה מקובץ מרשם האוכלוסין) מהשנה המתאימה לשנת הלימודים: תש"ן – 1989; תש"ס – 1999; תשס"ד – 2003; תשס"ה – 2004; תשס"ו – 2005.

קבוצת אוכלוסייה ודת: בפרסום זה הוצגו הנתונים לפי הסיווג החדש, בהתאם לשינוי שחל בסיווג בלמ"ס החל בשנת תשס"ג. לפי הסיווג החדש אוכלוסיית ה"יהודים והאחרים" כוללת יהודים, נוצרים לא ערבים ואלה ללא סיווג דת, והאוכלוסייה הערבית כוללת מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים. בפרסומים קודמים הסיווג היה: "יהודים" ו"בני דתות אחרות". מועמדים, סטודנטים ומקבלי תארים המופיעים בקובץ המרשם כ"לא מסווגים" לא נכללו בהתפלגות לפי דת.

נתוני תשס"ג ותשס"ד אינם בני השוואה לנתונים משנים קודמות.

מוצא (יהודים): ילידי חו"ל מוינו לפי יבשת הלידה, וילידי ישראל – לפי יבשת לידת האב.

מחוז מגורים: נקבע לפי יישוב המגורים שהועתק מקובץ מרשם האוכלוסין (ייתכן שלגבי חלק מהאוכלוסיות הנדונות הנתונים אינם מעודכנים בגלל אי-שינוי כתובת).

אשכול חברתי-כלכלי של רשויות מקומיות - מתבסס על המדד החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות שפותח בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על סמך ניתוח משתנים חברתיים וכלכליים נבחרים. הרשויות המקומיות מוינו לעשרה אשכולות הומוגניים, המיוצגים על ידי הערכים 1-10. ערכים אלה מבטאים את הרמה החברתית-כלכלית היחסית של הרשות המקומית: ככל שהאשכול בעל ערך נמוך יותר במדד, כך נמוך המעמד החברתי-כלכלי של אותה רשות מקומית.